

A. Úvod 1-3

Dnes začínáme novou sérii kázání na malé proroky. Proroci jsou významnou oblastí Starého zákona. Proroctví není jen nějaká věštba do budoucnosti, proroctví je často vzhledem do společnosti či do osobní situace jednotlivce. Proroctví je vlastně Boží výrok nebo Boží slovo, kterým Hospodin – Bůh promlouvá do situace jednotlivce nebo i celého národa v době, kdy je Bohu vzdálen. Vždyť Pán Bůh nechce, abychom hřešili, odpadli jsme od něho a nebo byli zničeni, ale abychom se navrátili k Bohu a dělali to, co je správné. Ne správné jen v lidských očích, ale hlavně v Božích očích. Když se podíváme do dnešních novin, vidíme, jak zoufale potřebujeme proroctví od Boha, tedy slovo příhodné, slovo, které by nás probudilo z našeho podřimování. Slovo, které by zburcovalo náš národ. Slovo, které nás zorientuje a navede na správnou cestu. V původním hebrejském textu tvoří Proroci 2. část Hebrejské bible – tedy první je Tóra, druhou Proroci a 3. jsou Spisy. V křesťanském Písmu, tedy kánonu, tvoří tzv. malí proroci 12 oddělených knih. Najdeme je po velkých prorocích – Izajáš, Jeremjáš, Ezekiel a Daniel. Pak následuje těchto „dvanáct proroků“, kteří začínají Ozeášem a končí Malachijášem. V pořadí desátým spisem je náš dnešní spis – Ageus. Hlavním tématem těchto 12 malých proroků je sociální spravedlnost nebo chcete-li spravedlnost Boží. Boží lid zapomněl na Boha a začal žít podle vlastních cest a začal zapomínat na důsledky víry v Hospodina. Zapomněl na dobu, kdy byl sám otrokem a jak jej Hospodin osvobodil. Protože byl Izrael v této době svobodným lidem, začal zneužívat svého postavení a utlačoval sirotka i vdovu. Sirotek a vdova byly příklady lidí, kteří měli v izraelské společnosti nízké postavení a hrozilo jim skutečné nebezpečí, ať už smrti hladem nebo zneužívání, a proto podle Izraelského zákona a Božího zákona se těšili speciální ochraně Boží, která jim zaručovala určitou minimální ochranu. Chcete-li, byl to velmi pokrokový sociální systém starověké izraelské společnosti, který by v mnohém mohl být inspirací pro dnešní sociální systémy v zemích, kde lidé zajištění nejsou. Nadpisem dnešního kázání je „Zbuduj Hospodinu chrám!“. Uvidíme ale, kdo nakonec komu vlastně chrám buduje a kdo nebo co je vlastně chrámem. Přečtěme si úvod do našeho proroka Agea a pustíme se do výkladu. Náš výklad zaměříme na patnáct veršů z první kapitoly. Prvních jedenáct veršů je obviněním – tedy jde o diagnózu lékaře a druhá část, verše 12 až 15 je odpověď Božího lidu, tedy náprava, začíná stavba chrámu.

1 V druhém roce vlády krále Dareia, prvního dne šestého měsíce, stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Agea k judskému místodržiteli Zerubábelovi, synu Šealtielovu a k veleknězi Jóšuovi, synu Jósadakovu.

2 "Toto praví Hospodin zástupů:

Tento lid říká:

»Ještě nepřišel čas, čas k budování Hospodinova domu.«"

3 I stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Agea:

"Je snad čas k tomu, abyste si bydleli v domech vykládaných dřevem, zatímco tento dům je v troskách?"

Již název našeho spisu – ageus, který znamená doslova v hebrejštině „moje svátky“ nebo svátečný nám ukazuje, že problémem tu bude narušení slavení svátků. Tedy bohoslužba je v troskách. Tedy aby ne. Chrám je již 70 let zbořen, již od doby příchodu vojsk krále Nabukadnesara v roce 586. Nyní Hospodin promluvil k bývalému knězi Ageovi. Víme dokonce velmi přesně podle nepřímé chronologie – v roce 520, v době panování Perského krále Dareia I. Hystapsa. Je to doba rozmachu další veleříše Perské. Persii si možná pamatujete z dějepisu, kdy jsme se na základní škole učili o Řecko-Perských válkách. Tedy toto proroctví pochází z doby 6. století BC. 1. kapitola, kterou čteme je výzva k obnovení zbořeného chrámu a k obnovení bohoslužby Izraele. Izraelci se mohli po vydání výnosu krále Kýra v roce 539 BC vrátit do vlasti, stejně jako další Babylónem a Asýrií porobené národy. Protože ale od této doby uplynulo víc než 18 let, málo kdo si již pamatoval, co vlastně měli dělat. Měli znovu vystavět hradby a postavit zbořený chrám. Lidé se ale místo výstavby chrámu věnovali vlastním záležitostem. V poválečné době se lidé vraceli do vlasti a obnovovali své poničené domovy. Židé to zažili v dějinách mnohokrát. Nejsilněji snad po 2. světové válce. Takže tuto situaci dobře známe i z moderních dějin. Nebo třeba obnova poválečného Německa. Je to doba obrovského rozkvětu a konjunktury. Nebo u nás problematická 50. léta komunistického režimu. Kdo by v této době myslel na Boha? Každý myslel jen na zabezpečení vlastního bydlení a vlastní pohodlí.

Hospodinova výzva je zřejmá: lidé říkají: ještě ne. Ještě nemáme dost. Ještě auto. Ještě zahradu. Ještě garáž. Ještě tohle a ještě tamto. Ještě skleník. Pamatuji si na jednu ekonomickou hru, kterou jsme hráli na english campu. Cash flow. Cílem této hry bylo získat co nejvíc peněz a ukončit takzvaný kryší závod. Kryší závod nebo kryší kolečko je stav v

našem životě, ve kterém se snažíme zabezpečit. Chodíme do práce. V práci vyděláváme peníze. Peníze zaplatíme za bydlení a za hypotéku. Musíme jíst a musíme platit daně... a tak dále. A tak musíme pracovat stále víc, abychom se vůbec ve společnosti udrželi. Ale může se nám stát, že se v tomto honu a shonu zapomeneme se zaměřovat na věci, které mají poněkud jinou důležitost. Jíst a pít musíme. Když ale neděláme nic jiného než běháme v krysím kolečku a zapomeneme na Pána Boha, začínáme cítit duchovní prázdnotu. Chybí nám opravdová láska a radost ze života. Všechny cíle pak podřizujeme tomu, abychom cítili méně utrpení a žili kvalitnějším životem. Když se ale z tohoto honění v krysím kolečku stane cíl našeho života a jediné, co žijeme, jsou materialistické hodnoty, začínáme marnit svůj život a nakonec jej projedeme. Na konci takového života si řekneme – a stál vůbec život za to? A vlastně ani nebudeme moci odpovědět. Řekneme, já nevím, vždyť to všechno tak uteklo! A pak šmitec a smrt a vzkříšení a soud a pak znovu smrt a je vše ztraceno. Myslím, že to přesně vystihl apoštol Pavel, který říká ve svém listu Filipským: život je pro mě Kristus. Všechno ostatní pokládám za nic. Tedy křesťan žije úplně jinak. Křesťan žije pod zorným úhlem věčnosti. Křesťan ví, že je něco mnohem víc než krysí kolečko. Křesťan ví, že smysl života je v něčem úplně jiném. Všechno pokládám za ztrátu pro nesmírnou vzácnost poznání Krista Ježíše, svého Pána. Tedy křesťan běží svůj životní závod ne proto, aby se zabezpečil, jak nám to vnucují pojišťovny a nejrůznější podnikatelé, ale žijeme život ne pro sebe, ale pro Boží slávu. A v tom nakonec najdeme největší radost a potěšení. Kdo by svůj život chtěl získat, ztratí jej, ale kdo by svůj život ztratil pro mne, říká Ježíš, ten jej nalezne. Tedy Izraelité v 6. století obnovovali své domovy, ale úplně zapomněli na to, kdo jsou. Zapomněli na Boha, který je povolal do zaslíbené země. Zapomněli už na důvod proč žijí. A do toho zaznívá Boží slovo.

B. Vezměte si k srdci své cesty 5-11

1. Seje se mnoho, sklízí se málo... 5-6

5 Nyní toto praví Hospodin zástupů:

Vezměte si k srdci své cesty!

6 Sejete mnoho, a sklízí se málo.

Jen jezte, nenasytíte se; jen pijte, žízeň neuhasíte;

jen se oblékejte, nezahřejete se.

Kdo se dává najmout za mzdu, ukládá ji do dřavého váčku."

Tedy první proroctví je takové jednoduché pozorování. Je to diagnosa lékaře, chcete-li. Co je špatně? Máte málo. Máte hlad. Máte žízeň. Je vám zima. Jste chudí. To je docela paradox. Vždyť jsme všechnu svou energii investovali do svých obydlí a do svého zabezpečení. A přesto to nepřineslo kýžený výsledek. Jak je to možné? Kde udělali soudruzi z NDR chybu? Stavěli málo stodol? Zaseli málo obilí? Vykáceli málo stromů či vykopali málo studen? Není to v kvantitě. Není to v nedostatku snažení. Tož, soudruzi by chtěli... Ale problém je v něčem úplně jiném...

2. Budujte dům 7-9a

7 "Toto praví Hospodin zástupů:

Vezměte si k srdci své cesty.

8 Vystupte na horu, přivezte dříví a budujte dům!

V něm budu mít zalíbení,

v něm se oslavím, praví Hospodin.

9 Pachtíte se za mnoha věcmi a máte z toho málo.

Co přinesete domů, já rozvěji.

Od 7. verše přichází pokyn k nápravě. Podle smlouvy Hospodina s Izraelem, se Hospodin zavázal, že bude Izraeli žehnat, když mu bude Izrael věrný. Co se ale stalo? Izrael od Boha odpadnul. V páté knize Mojžíšově (Dt 28) se můžeme dočíst varování, jaké kletby od Pána Boha Izrael postihnou, když od Boha odpadnou... I stane se, jestliže neuposlechneš Hospodina, svého Boha, abys zachovával všechny jeho příkazy a ustanovení, která ti dnes přikazují, že na tebe přijdou všechny tyto kletby a dostihnou tě (28,15). A pak je vyjmenováno, co se všechno stane, když Izrael odpadne od Boha. A to je přesně tato situace. Tedy nemůžeme říci, že by platilo přísloví – neznalost zákona neomlouvá. Izraelité zákon znali a věděli, co je čeká. Hospodin není Bohem, který by trestal bez příčiny a bez důvodu a bez znalosti zákona. Podle apoštola Pavla v Římanům (2,14-16) bude každý souzen na základě znalosti zákona, který má každý v srdci. Tedy na základě poznání zákona, ale také na základě svědomí. Tedy nikdo se nemůže vymlouvat, že by nevěděl, co je správné a co je špatné. Od toho nás Bůh vybavil svědomím. A navíc zjevuje jasně svou vůli v Božím slově. Tedy to, co se v 6. století děje s Izraelem není náhoda, ale je to Boží soud. Boží soud není nic jiného než Boží snaha Izrael zachránit a přivést jej k rozumu a nápravě. Tedy k pokání a k návratu k Bohu. Tedy Hospodin nežehná běhání v krysím kolečku.

Hospodin nemá radost z workoholismu a snahy zabezpečit se. Pracovitost je dobrá vlastnost, ale když vede k vytěsňování Boha a bohoslužby, pak je modlářstvím a modloslužbou, není to již pracovitost, ale upachtěnost a závod v krysím kolečku, a to je hřích. Bůh řekl: šest dní budeš pracovat a sedmý den odpočívat, jako šest dní Bůh tvořil svět a sedmý odpočinul. A workoholismus nás navíc připravuje o radost ze života a z Boha, stejně jako lenost nás připravuje o radost z práce k Boží slávě. Když se podíváme na životy dnešních lidí, nevidíme stejnou marnost a upachtěnost jako u Izraelců? Pracujete, ale nakonec stejně nic nemáte. Práce je dobrá, je to Boží dar, ale k čemu je, když ji neděláte k Boží slávě? Není pak k ničemu. Takže přehnaná starostlivost o své opečovávání a o své zabezpečení je zkrátka hřích, stejně jako přílišná snaha o užívání si a vyhýbání se zodpovědnosti. Jedno vede k přílišné starostlivosti a k nevěře a druhé vede k marnivosti, zahálce a sobectví, což vede také od Boha.

3. Boží trest 9b-11

Proč se to děje? je výrok Hospodina zástupů.

Protože můj dům je v troskách,

zatímco vy se staráte každý jen o svůj dům.

10 Proto nebe nad vámi zadrželo rosu a země zadržela svoji úrodu.

11 Přivolaal jsem sucho na zemi i na hory, na obilí i na vinný mošt a na čerstvý olej, na všechno, co přináší role, také na lidi i na dobytek, na všechno, co se rukama vytěží."

Nakonec vidíme důsledky takového jednání. Bůh nežehná ani workoholikům, ani lenochům. I kdyby se třeba upachtili k smrti, nic z toho nakonec nemají. A lenoch nic nemá, protože nikdy nic svými rukama neudělá a má pak hlad. Izrael začal zanedbávat to důležité a podstatné na úkor méně důležitého a méně podstatného. Bůh přece zaslíbil, že jim požehná a že budou mít hojnost. Proč teď tedy dost nemají? Proč mají teď málo? Odpověď vede zpět ke smlouvě s Hospodinem. Když budete věrní, já budu také věrný. Když nebudete věrní, vezmu vám vaši zemi a dám ji někomu jinému. Nebudu vám žehnat. Tedy chudoba a nedostatek požehnaní je důsledek nevěry lidu. Na tomto místě je třeba ale zdůraznit, že tu nehlásáme evangelium prosperity. Nacházíme se ve starém zákoně a vykládáme důsledky Izraelova jednání na základě Boží smlouvy. My

nejsme Izrael a na nás se Mojžíšovská smlouva nevztahuje přímo, a proto si nemůžeme přebírat důsledky jednání přímo z textu. Došli bychom nakonec k závěru, že křesťan, který nepracuje ani málo ani moc, a který pravidelně chodí na bohoslužbu je pod Božím požehnáním a bude mít vždy dostatek a hojnost. A to zkrátka není pravda. Bible nám to nezaslibuje a navíc to odporuje zkušenosti. Podobně jako výzvou tohoto textu není abychom stavěli kostely a vystoupili na svatou horu. Je zřejmé, že ve světle nového zákona musíme celý text vykládat ve světle Kristova kříže. Co si z toho tedy máme vzít pro sebe?

Bůh nám opakovaně ve svém slově připomíná, že si máme vzít své cesty k srdci. Tedy máme se otevřít nové skutečnosti. Máme do sebe pustit to, co nám Bůh říká. Nemáme svá srdce zatvrzovat, ale naopak se máme otevřít působení Božího slova. A jaké je to slovo? Nyní se konečně pustíme do jádra dnešního kázání. Co tedy znamená stavět chrám Hospodinu? Kdo staví a má stavět chrám? A kdo nebo co je tímto chrámem ve světle nového zákona?

C. Lid se začal bát Hospodina 12-15

12 Tehdy Zerubábel, syn Šealtielův, a velekněz Jóšua, syn Jósadakův, i celý pozůstatek lidu uposlechli hlasu Hospodina, svého Boha, a slov proroka Agea,

protože ho poslal Hospodin, jejich Bůh,
a lid se začal bát Hospodina.

13 Hospodinův posel Ageus řekl z Hospodinova pověření lidu:

"Já jsem s vámi, je výrok Hospodinův."

14 A Hospodin probudil ducha judského místopředsedy Zerubábel, syna Šealtielova, a ducha velekněze Jóšuy, syna Jósadakova, i ducha celého pozůstatku lidu.

I přišli a dali se do díla na domě Hospodina zástupů, svého Boha,
15 dvacátého čtvrtého dne šestého měsíce druhého roku vlády krále Dareia.

Ještě než odpovíme na tyto otázky, text nám jasně říká, že lid uposlechl a v tomto případě si skutečně vzal k srdci své cesty. Probudil se skrze prorocké slovo Agea z podřimování a odvrátil se od svého sobectví a přestal běhat v krysím kolečku. Zaměřil své úsilí ke stavbě chrámu. Uvědomil si, že slovo od Agea není jen lidským slovem, ale je slovem od Boha a začal mít před Bohem bázeň. Z bázně Hospodinovy lid začal dělat to, co měl a uposlechl

Boží slovo. Začal stavět Hospodinovi chrám. A jak jim, tak i nám Bůh říká: já jsem s vámi. Bůh byl s nimi a žehnal jim. Takže dokončili stavbu, obnovili bohoslužbu a navrátili se svým srdcem k Hospodinu. Posledně jsme mluvili o tom, že se lid rozhoduje často proroky neuposlechnout a místo poslechnutí je zabít. V tomto případě skutečně poslechli Agea a pod vedením místodržitele Zerubábel a velekněze Jósuy se pustili do díla.

Zbývá ale zodpovědět podstatnou otázku: Co tedy máme dělat? Když Izrael stavěl Hospodinu chrám, máme jít a stavět chrám také? A pokud ano, z jakého materiálu? Kdo nebo co je chrám ve světle Kristova kříže a nového zákona? Nejsme Židé, tak vztahuje se toto slovo na nás? Na poslední otázku je zřejmá odpověď. I když nejsme Židé, Boží slovo je pro nás užitečné a je pro nás Božím slovem. 2. Tim 3,16 nám říká, že celé Písmo, starý i nový zákon je pro nás Bohem vdechnutým slovem. Takže máme Boží slovo poslechnout? Odpověď je zcela jistě ano! Otázkou zbývá jak a jak máme rozumět slovům Písma. Co je tedy Boží chrám? Ve světle nového zákona je metafora Boží stavby či chrámu dvojznačná. Za prvé, Boží chrám je Boží lid. Božím chrámem je Kristova církev. Společenství vyvolených Božích. Tedy my, za které Kristus zemřel a povolal nás k věčnosti. Tedy část odpovědi je, že máme tvořit a utvářet společenství Kristova těla, tak, jak to dnes činíme. K tomu patří, že si oddělíme čas v neděli. Neděle je hlavním svátkem, dnem, kdy slavíme vzkříšení Pána Ježíše Krista. Tedy, abychom naplnili Boží slovo, máme se pravidelně účastnit bohoslužeb a utvářet církev. K tomu je ale nutné udělat jedno velké ale: Je to Bůh sám a Kristus, kdo nás povolal a spasil. My z tohoto pohledu nemůžeme nic. Nejsme to my, kdo tvoří a utváří církev, ale je to Kristus, kdo svou církev utváří. A to činí Božím slovem. Ježíš je naší hlavou, my jsme jeho tělem. On je náš pastýř, my ovce, které pase. Tedy za prvé, když chceme stavět Hospodinu chrám, je to vlastně úplně naopak. Nejsme to my, kdo staví, ale je to Bůh kdo staví. Ve světle nového zákona to vlastně není tak, že my stavíme chrám. Ale je to Bůh, kdo buduje nás. Bůh buduje svůj chrám, kterým jsme my, Kristova církev. Vždyť je psáno v Božím slově u apoštola Petra v 1. Petrově 2,5, že my jsme živými kameny Jeho duchovní stavby, jejímž základem je sám Ježíš Kristus, tedy Bůh. My jsme královské kněžstvo a tvoříme základ stavby, kterou Bůh staví. Tedy za prvé, nestavíme Bohu chrám, ale Bůh staví chrám z nás coby jeho duchovních cihel. Za druhé, metafora duchovního chrámu je použita ve smyslu místa, kde přebývá Bůh se svým Duchem. Tedy opět,

Struktura kázání Ag 1,3-15 neděle 18-5-2012 Postav dům Hospodinu

není to tak, že my stavíme Bohu chrám, ale Bůh staví z nás svůj dům. A pak v něm přebývá. Písmo říká, že vy jste chrámem Ducha Božího, ve kterém přebývá. Tedy Božím chrámem je naše tělo, ve kterém přebývá Boží Duch. V 1. Korintským 6,19 je psáno, že naše tělo je svatyní, chrámem Ducha Svatého, který v nás přebývá. Je to v kontextu varování, abychom se neoddávali smilstvu a naším tělem oslavovali Boha. Tedy pokud zneužíváte své tělo, ať už to děláte tím, že se díváte na porno nebo porušujete Boží přikázání o manželské věrnosti nebo spolu spíte před svatbou, nebo se přežíráte a jste nestřídmí, neumíte kontrolovat své vášně, nerozumíte správně tomu, co znamená stavět Hospodinu jeho chrám. Tedy za druhé, stavět Bohu chrám vlastně znamená, že svá těla nabízíme ke službě Bohu. Bůh nám dal naše těla k uctívání a naše těla jsou chrámem, ve kterém přebývá Boží Duch a podle toho se k nim máme chovat. Dobrá zpráva je, že už nemusíme hřešit. Kristus za nás zemřel a můžeme se mu oddat.

Na závěr mi dovozte jedno povzbuzení. Je pro Tebe Ježíš Kristus skutečně život a všechno ostatní odepisuješ jako ztrátu? Pokud ano, máš úžasné zaslíbení, že Bůh je s Tebou až do skonání věku. Pokud ne, co Ti brání k tomu, abys mu svůj život odevzdal Kristu právě dnes? Neběhejme jen v krysím kolečku a zastavme se a vezměme si k srdci naše cesty. Postavme Bohu chrám. Jak? Za prvé, buďme Kristovou církví a tvořme Jeho kameny. Pokud nejsi součástí místního těla, co Ti brání k tomu, aby ses jím stal? A za druhé, pokud jsi součástí Kristova těla, buď chrámem Ducha Svatého a nech se naplnit Božím Duchem, zanech skutků tmy a přejdi do světla. Zanech hříchu a nech se dál proměňovat Jeho Duchem a jdi dál za ním. Za chvíli budeme slavit Svatou Večeři Páně, tak přemýšlejme nad tím, co potřebujeme odstranit z našeho života, co nám brání přijít k Ježíši blíž a nebo co máme učinit, abychom byli Kristu blíž. Amen.